

Де кілька коментарів до статті
Е. Шеремет, М. Соссон, О. Гинтова, К. Мюллер,
Т. Егоровой, А. Муровской
«Ключевые проблемы стратиграфии восточной части
Горного Крыма. Новые микропалеонтологические
данные датирования флишевых пород»
(«Геофизический журнал», 2014, Т. 36, № 2, С. 35—56)

© І. Попадюк, С. Стовба, О. Хрящевська, 2014

ТОВ «СПК-Геосервіс», Київ, Україна
Надійшла 10 червня 2014 р.

Представлено членом редколегії В. І. Старостенко

Коментована стаття присвячена проблемним питанням стратиграфії Гірського Криму та містить нові дані щодо дослідження викопного нанопланктону. Однак спроба аналізу викладених авторами даних відразу наштовхується на майже нездоланні труднощі, а саме:

1) на рис. 2 винесено місця відбору проб авторами статті у період 2012—2013 рр., частина з яких знаходиться на суходолі, а частина — **в акваторії Чорного моря (!)**;

2) місця відбору проб винесені на геологічну карту всієї південної частини Криму, а не тільки східної частини Гірського Криму, як показано на рис. 2. Крім того, згідно підписом до рисунку, карта складена «**на основани обобщения данных по стратиграфии и геологии**», тобто слід розуміти, що складена вона авторами статті. Погана якість друку карти не дає змоги стверджувати упевнено, але за деякими ознаками можна припустити, що швидше за все це деякою мірою модифікована (генералізована?, оцифрована?) опублікована карта, яка була складена С. В. Півоваровим [Геологическая..., 1984]. Плагіат?;

3) автор досліджень нанопланктону у роботі не вказаний, що є неприпустимою практикою для наукових робіт з геології і неповагою до автора визначень.

Подолавши якимось дефекти подання авторами отриманих ними даних, можна зрозуміти, що дослідження нанопланктону з відкладів таврійської серії щонайменше у п'яти розрізах вказують на **ранньокрейдяний вік** цієї товщі, тоді як абсолютна більшість дослідників Криму

з часів К. Фохта (1902), датує її **пізнім тріасом—ранньою юрою**. Це дуже важливі дані, оскільки вони дають підстави для **радикального** перегляду стратиграфічного положення таврійської серії, однієї з ключових для геології Гірського Криму осадових товщ.

Історія **проблеми віку таврійської серії** потребує, однак, ширшого висвітлення. У 1996 р. І. Попадюк та С. Смірнов опублікували статтю, де таврійська серія була датована як імовірно ранньокрейдяна [Popadyuk, Smirnov, 1996]. Припущення про ранньокрейдяний (**готерив-аптський**) вік таврійської серії на той час було обґрунтовано згаданими авторами на підставі лише опублікованих сенсаційних даних про знахідку амонітів готерив-аптського віку з екзотичних блоків вапняків у відкладах таврійської серії в околицях Сімферополя [Дехтярева и др., 1978].

Усвідомлюючи важливість питання і недостатність даних для надійного датування таврійської серії, автори роботи [Смирнов, Попадюк, 1997] опублікували результати аналізу ширшого кола джерел, на підставі чого чітко сформулювали **проблему** віку таврійської серії. Поставлена тоді проблема, проте, нікого не зацікавила, і довгий час її не розробляли, не зважаючи на спроби зацікавити нею наукове співтовариство [Popadyuk, 2007, 2010].

Ситуація докорінно змінилась у 2010—2012 рр., коли ТОВ «СПК-Геосервіс» самостійно виконало польові дослідження, результати яких були висвітлені на науковому семінарі за програмою Darius у Тбілісі [Popadyuk et al., 2013; Stovba et al., 2013] та Міжнародній конфе-

ренції у Києві [Попадюк та ін., 2013]. Зауважимо, що четверо з шести співавторів коментованої статті, а саме Є. Шеремет, М. Соссон, К. Мюллер, Т. Єгорова брали участь у науковому семінарі за програмою Darius у Тбілісі у 2013 р., на якому було обговорено результати, представлені ТОВ «СПК-Геосервіс», в тому числі з усіма згаданими вище особами. Матеріали цих наукових конференцій опубліковані, а надруковані, щонайменше за програмою Darius, достеменно відомі авторам коментованої статті. Попри це, для жодної з названих робіт не знайшлося місця у доволі широкому списку використаної літератури, а результати досліджень ТОВ «СПК-Геосервіс» за вказаною проблемою навіть не були згадані у основному тексті коментованої наукової роботи.

Подолавши мимоволі прикре здивування фактом ігнорування згаданих вище робіт, зазначимо, що в дійсності автори коментованої статті **підтверджують ранньокрейдяний** вік таврійської серії та її еквівалентів, раніше датованих середньою або пізньою юрою (зокрема «титонський фліш» М. Муратова), однак **не підтверджують альбський** вік цих товщ, як вони зображені на Геологічній карті Гірського Криму, побудованій у 2013 р. «СПК-Геосервіс» (див. рисунок). Згідно з даними коментованої статті, за знахідками наймолодших решток нанопланктону досліджувані товщі можна датувати **пізнім**

аптом [Шеремет и др., 2014], тим самим підтверджуючи початкову гіпотезу Попадюка—Смірнова, сформульовану у 1996—1997 рр. і розвинуту «СПК-Геосервіс» у 2013 р. до рівня нової геологічної карти Гірського Криму масштабу 1:200 000 (див. рис. 1), на якій відображено нові дані щодо віку не лише таврійської серії, а й товщ, які віднесено до середньої юри, а також деяких товщ верхньої юри (зокрема «титонський фліш» М. Муратова).

Не можна не зазначити, що якість наукової продукції, яку випускає в Україні навіть таке солідне видання як, «Геофизический журнал», є вкрай низькою, це підтверджують не тільки вище відмічені факти, а й мало не кожен фрагмент тексту статті. Коментування багатьох таких фрагментів, де подана інформація, що спотворює фактичні дані та результати їх інтерпретації, представлених у роботах різних авторів, зайняла б надто багато місця і переросла б у окрему роботу з аналізу стратиграфічних проблем Гірського Криму, чого робити не вважаємо доцільним. Прикро, що викладене стосується висвітлення результатів роботи, виконаної у рамках міжнародного співробітництва. Загалом складається враження, що чи не єдиним справді фаховим у даній роботі є визначення віку викопного нанопланктону, виконане пані Карлою Мюллер, авторство якої у коментованій статті окремо навіть не зазначено.

Список літератури

- Геологическая карта Горного Крыма масштаба 1:200 000. Сост. С. В. Пивоваров. Гл. ред. Н. Е. Деренюк. Киев: Министерство геологии УССР, 1984.
- Дехтярева Л. В., Нероденко В. М., Комарова О. В., Михайлова И. А. О природе горизонта глыбовых известняков в окрестностях г. Симферополя. *Изв. АН СССР. Сер. геол.* 1978. № 3. С. 64—67.
- Смирнов С. Е., Попадюк И. В. Проблема возраста таврической серии Крыма. *Сб. материалов конф. «Геодинамика Крымско-Черноморского региона»*. Симферополь, 1997, С. 31—34.
- Попадюк И. В., Стовба С. М., Хрящевська О. І. Нова геологічна карта Гірського Криму масштабу 1:200 000 та її стратиграфічне підґрунтя: *Тези міжнар. наук. конф. «Стратиграфія осадових образований верхнього протерозоя і фанерозоя»*. Київ, 2013, С. 117—118.
- Шеремет Е., Соссон М., Гинтов О., Мюллер К., Єгорова Т., Муровская А. Ключевые проблемы стратиграфии восточной части Горного Крыма. Новые микропалеонтологические данные датирования флишевых пород. *Геофиз. журн.* 2014. Т. 36. № 2. С. 35—56.
- Popadyuk I. V., 2007. Debunking the myths of Crimea geology. *Abstract, AAPG European Region Conference and exhibition*. 18 — 21 November, 2007, Athens, Greece, p. 121.
- Popadyuk I. V., 2010. Well known (and still unknown) Crimea highlands. *Abstract, AAPG European Region Conference and exhibition*. Kyiv, Ukraine, October 17—20.
- Popadyuk I. V., Smirnov S. E., 1996. Crimean orogen: a nappe interpretation. In: *Structure and prospects of Alpine basins and forelands*. (Eds P. A. Ziegler, F. Horvath). *Peri-Tethys Memoir 2: Mem. Natn. Hist. Nat.*, Paris, 170, P. 513—524.
- Popadyuk I. V., Stovba S. M., Khriachtchevskaia O. I., 2013. The new geological map of the Crimea Mountains by SPK-Geoservice as a new approach to understanding the Black Sea Region. *Abstract. Darius Programme workshop*, 24—25 June, 2013, Tbilisi, Georgia, p. 48—50.
- Stovba S. M., Khriachtchevskaia O. I., Popadyuk I. V., 2013. Crimea and Ukrainian Eastern Black Sea Basin as an inverted Early Cretaceous rift system. *Abstract. Darius Programme workshop*, 24—25 June, Tbilisi, Georgia, p. 65—67.